

thi skulde man imødekomme de Krav, der ere stillede i Aar, vilde det jo sige, at saa skulde der ikke have været opført 3—4 Mill. Kr., men saa vidt jeg forstod de Oplysninger, den højtærede Landbrugsminister fremsatte, ca. 10 Mill. Kr. Og dette Krav, mener jeg, vil vokse i Stedet for at aftage, og naar vi se paa vort Budget, kan det ikke nægtes, at det Beløb, der her er Tale om, kan tynde vort Budget paa Udgiftssiden i saa stor Grad, at man ikke kan andet end sige sig selv eller spørge sig selv: Er det muligt at løse dette Spørgsmaal paa det økonomiske Grundlag, som det nu hviler paa. Det var ogsaa det Spørgsmaal, jeg opkastede for mit Vedkommende i Fjor under Sagens Behandling, og jeg gjorde der den Bemærkning, at jeg troede ikke, det vilde være muligt, naar man gik til en saadan Forandring i hele Lovens Karakter, at fastholde denne Form som Løsning af dette Spørgsmaal, og jeg henpegede paa, at jeg kunde tænke mig, at vi vilde blive tvungne til at komme ind paa andre Former og nævnedes da den Form, at Staten selv enten ved sin direkte eller sin indirekte Medvirkning søgte at faa oprettet en Kreditforening eller komme i Forbindelse med en bestaaende Kreditforening for eventuelt at skaffe den nødvendige Kapital dertil og søge at forandre Formen for et 2. Prioritetslaan, hvorved Staten maatte garantere Renten eller Obligationen, hvad man nu vil, for at Kursen kan holdes. Man vil vel sagtens indvende her overfor: Ja, men det er jo en vældig Risiko, som Staten der paatager sig. Ja, men den paatager sig denne Risiko overfor dem, der nu blive Statshusmænd, der garanterer den eller staaer som Panthaver for 1., 2. og 3. Prioritet, saaledes at den staaer inde for det hele. Og jeg kan derfor ikke se, at det er muligt for Lovgivningsmagten, for Statsmagten, at opretholde det og sige: Vi kunne kun give dette begrænsede Antal vor Støtte; thi det er jo Folk, der komme fra de samme Samfundslag, og de have den samme sociale Interesse i at skabe sig en selvstændig Stilling. Staten maa derfor imødekomme disse Krav, ikke alene for den ene Trediedels Vedkommende, men for alles Vedkommende, og den maa gaa videre, fordi Kravene blive større og større og blive uimodstaelige Krav. For i dette Forhold kan man ikke tage nogle faa af et Samfundslag og sige: Her kunne vi hjælpe, og her ville vi støtte, men de andre kunne vi ikke have noget med at gøre. Det kunde man sige, saa længe man holdt sig til en Reform, gaende ud paa at skaffe Jord til Landarbejderne.

Da havde man begrænset det til nogle bestemte. Men nu har man derimod udstrakt Reformen til dette glædelige og betydningsfulde, at man har fastslaaet den Tanke, at det er selvstændige Husmandsbrug, man vil skabe. Nu maa man derfor gaa videre, og da maa man, synes det mig, sysle med Tanken om, hvorledes det kan blive muligt at imødekomme de Krav, der stilles, og der tror jeg ikke, man kommer udenom Spørgsmaalet: Kreditforeningsformen for disse Laan. Staten maa kunne paatage sig disse Forpligtelser, og den maa kunne løbe den Risiko. Det forekommer mig, at har man sagt A i dette Stykke — og det har man, og det er godt, at man har det —, vil man ogsaa her komme til at sige B.

Men selv om man siger, at den Bevilgning, vi her give paa 5—6—10 Millioner, og som paa Finansloven kun figurerer paa Udgiftssiden, igen kommer til at figurere i Statsregnskabet som Indtægt i Form af de Panteobligationer, Staten faar, saa maa vi, der have syslet med finansielle Spørgsmaal i en Række af Aar, kunne indse, at dette, at vort Finansbudget bebyrdes med 10 Millioner, maaske 15 Millioner til det Brug paa Udgiftssiden, vil det danske Finansbudget i Længden ikke kunne bære. Derfor tror jeg, man maa se sig om efter en eller anden Form for at imødekomme de Krav; thi disse Krav ere saare naturlige og berettigede. Vi kunne ikke skyde dem fra os. Jeg henstiller denne Tanke til velvillig Overvejelse baade af den nuværende Landbrugsminister og af Finansudvalget. Thi vi staa jo i dette Øjeblik lige overfor den Ting, at der skal siges Nej til de $\frac{2}{3}$ af Ansøgerne, og hver enkelt af os og Tinget som Helhed maa tage det Spørgsmaal op: Hvorledes kunne vi forsvare det, og hvorledes kunne vi komme udenom dette?

En og anden vil maaske sige: Ja, men lider denne skønne Tanke om Oprettelse af Statshusmandsbrug ikke Afbræk, hvis man maa gaa over til en anden Form, og hvis man maaske maa sige, at det ikke alene er de Husmænd, hvis Brug ere oprettede i Henhold til denne Lov, men det er maaske hele Husmandsklassen, som man maa drage ind under de forandrede Bestemmelser. Ja, naturligvis, det er jeg ikke blind for. Men Kravene ere rejste paa den Basis, som Lovgivningsmagten selv har skabt, og vi kunne ikke i det lange Løb komme udenom dem. Da vi nu staa saa absolut midt i det, er der ikke andet for, end at vi maa tage Spørgs-